

KLIMAT- OCH ENERGISTRATEGI 2021–2030

**KORSHOLM
MUSTASAARI**

Korsholms kommun
Klimat- och energistrategi 2021–2030

Kommunutveckling
Dnr KOMU/1286/00.07/2020

Text:
Utvecklingsteamet
Arbetsgruppen för kommunens klimat- och energistrategi
HR-administratör Marcus Beijar

Layout:
lita-Mari Hellberg

06/2021

Godkänd av
Kommunfullmäktige 10.6.2021

INNEHÅLL

1	INLEDNING.....	1
1.1	En strategi för vem?.....	1
1.2	Bakgrund och nuläge	1
1.3	Arbetet på kommunal nivå	1
1.4	Arbetet på regional nivå	2
1.5	Arbetet på nationell nivå.....	2
2	ÅTGÄRDER OCH UPPFÖLJNING	3
2.1	Energiförsörjning	3
2.1.1	Klimatsmart upphandling av energi.....	4
2.1.2	Uppvärmning av kommunala byggnader.....	4
2.1.3	Elförbrukning i kommunala fastigheter och anläggningar.....	4
2.1.4	Främjande av solenergi	4
2.2	Markanvändning och byggande.....	5
2.2.1	Smart planering av framtida kontorsutrymmen.....	5
2.2.2	Klimatsmart upphandling och förverkligande av byggnadsprojekt.....	5
2.2.3	Byggnationer i Smedsby centrum blir klimatsmarta.....	5
2.2.4	Kommunen planterar skog för att skapa fler kolsänkor.....	6
2.2.5	En del av Fågelbergets industriområde utvecklas till ett kluster för cirkulär ekonomi	6
2.2.6	Öppen data i detaljplaner	6
2.2.7	Främjande av vindkraft.....	6
2.3	Tillhandahållande av service	6
2.3.1	Digitala serviceformer ökar.....	7
2.3.2	Distansarbete.....	7
2.3.3	Information, föreläsningar och kurser på distans.....	7
2.3.4	Kommunala möten.....	7
2.4	Trafik och transport.....	8
2.4.1	Kommunen övergår till miljövänliga bilar och fordon.....	8
2.4.2	Främja kommunal kollektivtrafik.....	8
2.4.3	Möjlighet till laddning av elbilar	8
2.4.4	Minskat koldioxidutsläpp under programperioden.....	8
2.4.5	Byggande av lättrafikleder	9
2.5	Kunskap, attityder och beteende	9
2.5.1	Temadagar ordnas inom den grundläggande utbildningen.....	9
2.5.2	Kommuninvånarna känner till hur man agerar klimatsmart i vardagslivet	9
2.5.3	Skolornas arbete med hållbar utveckling blir systematiskt.....	10
2.5.4	Samtliga skolor sorterar avfall.....	10
2.5.5	Kommunen stöder olika former av klimatsmart jord- och skogsbruk	10
2.5.6	Kommuninvånarna bidrar med sin andel i strävandena efter ett hållbarare samhälle.....	10
2.5.7	Kommunen möjliggör företagares utveckling inom cirkulär ekonomi.....	10

2.5.8	Kommunen satsar på projekt och samarbeten inom temat hållbar utveckling	10
2.5.9	Kommunen uppmärksammar företag som går i bränschen för hållbar utveckling	11
3	AVSLUTNING	11

1 INLEDNING

1.1 En strategi för vem?

Korsholms kommuns klimat- och energistrategi ska ses som ett vägledande dokument och en handlingsplan för kommunens arbete med klimat- och energifrågor under programperioden 2021–2030. Strategin ska kunna användas av såväl tjänstemän som beslutsfattare i det strategiska arbetet inom kommunen och regionalt. Strategin ska vara en del av grunden för kommunens budgetering, ekonomiplan och investeringar under nämnda år.

Strategin ska också, på ett tydligt sätt, åskådliggöra för kommuninvånarna hur man kan och bör tänka då det gäller frågor som rör klimat och energi i Korsholm. Strategin strävar till en aktiv delaktighet bland kommuninvånare, företag, föreningar och intresseorganisationer för att nå de mål som kommunen sätter upp.

Strategin fokuserar huvudsakligen på klimat- och energifrågor. Avsikten är dock att utvidga perspektivet till att mera helhetsmässigt omfatta en tanke om hållbar utveckling utan att för den delen omfatta all samhällelig verksamhet. Utgångspunkten för denna strategi begränsar sig till miljöfaktorer i ett brett perspektiv, arbetsrutiner, vanor och beteende, kommunkoncernens verksamhet samt kommunens roll som upphandlare.

1.2 Bakgrund och nuläge

Finland ska, i enlighet med regeringen Marins regeringsprogram, vara klimatneutralt före år 2035 och bli världens första fossilfria välfärdssamhälle. Detta förutsätter en så gott som utsläppsfri el- och värmeproduktion före utgången av 2030-talet samt ett minskat ekologiskt fotavtryck inom byggsektorn, främjande av cirkulär ekonomi och en klimatvänlig livsmedelspolitik.

År 2018 var jordbruket, vägtrafiken samt produktionen av fjärrvärme de största utsläppskällorna i Finland. Det innebär att även jordbruket och vägtrafiken behöver minska sina utsläpp och bli mer klimatsmart för att man ska nå de högt uppsatta målen för år 2035. I Korsholm stod vägtrafiken för 31,5 % av utsläppen år 2018 medan jordbruket stod för 14,4 %. Den tredje största utsläppskällan var oljeuppvärmningen som stod för 9,3 % av utsläppen.

I Korsholms kommuns klimat- och energistrategi för åren 2021–2030 dras riktlinjerna för arbetet mot ett utsläppsfritt samhälle upp. Strategin innehåller också förslag på åtgärder för att nå målen samt målsättningar för den tid som strategin är i kraft.

Arbetet mot ett fossilfritt välfärdssamhälle förutsätter stora kraftansträngningar av såväl offentliga som privata aktörer. Arbetet förutsätter också ett fungerande samarbete inom kommunen, regionalt samt nationellt. Kommunen strävan är att vara en god och pålitlig samarbetspartner då det gäller arbetet med att nå de nationella målen.

1.3 Arbetet på kommunal nivå

Kommunens arbete med klimat- och energifrågor leds och koordineras av kommunstyrelsen. Genom ett klimatledningsprojekt finansierat av Miljöministeriet skapas strukturer och system för klimatledarskap i kommunen som fungerar på lång sikt och som involverar alla nivåer: tjänstemän, personal, beslutsfattare och kommuninvånare. Genom projektet byggs också kompetensen inom området upp i kommunen. Inom ramen för projektet skapas en tvärssektoriell klimatledningsgrupp. Den får i ansvar att följa upp att målsättningarna för klimatarbetet uppnås. Sektorerna rapporterar regelbundet till gruppen. I gruppen finns också representanter för beslutsfattare, företag och ungdomar.

Genom deltagande i regionala, nationella och internationella projekt, samarbete med VASEK och privata företag samt ett internt, sektoröverskridande samarbete, kan kommunen ha en ledande roll då det gäller att vara en föregångskommun i klimat- och energifrågor.

Arbetet med att ta fram hållbara, kostnadseffektiva och klimatsmarta lösningar ska genomsyra samtliga sektors verksamhet och basera sig på strategin. Budgetering, upphandling samt styrning av verksamheten ska genomsyras av hållbar utveckling.

1.4 Arbetet på regional nivå

Kommunen ska vara en aktiv aktör då det gäller det regionala arbetet för minskade koldioxidutsläpp. Landskapets problem och möjligheter kan sägas vara Korsholms kommuns problem och möjligheter. Kommunen och landskapet kan dra nytta av varandra i det gemensamma arbetet och tillsammans arbeta för att såväl kommunala som regionala mål uppfylls. Österbottens förbund leder det samlade arbetet inom ramen för Österbottens klimatdelegation. Den nya landskapsplanen, som sträcker sig till år 2040, utgör grunden för arbetet inom förbundet och stadgar att Österbotten år 2040 ska vara en konkurrenskraftig region med välmående befolkning och god livsmiljö, och i alla dessa tre avseenden är det viktigt att ta hänsyn till klimatet.

Österbotten ska enligt Österbottens klimatstrategi år 2040 vara självförsörjande då det gäller energi och energin ska produceras ur förnyelsebara energikällor. Österbotten ska enligt landskapsförbundet också i framtiden ha en mer enhetlig region- och samhällsstruktur, vilket ska leda till i första hand minskad personbilstrafik. Med en förbättrad tillgänglighet och koncentration till delcentrum och centrum minskar också utsläppen, anser Österbottens förbund.

Den kommande landskapsplanen syftar också till att öka vindkraften i Österbotten, vilken verkar som en kompenserande faktor gentemot utsläpp och minskar användandet av fossila bränslen. Även solenergin nämns som en framtida källa till energi på regional nivå.

1.5 Arbetet på nationell nivå

Implementeringen av regeringen Marins regeringsprogram tas fram i Agenda 2030, en redogörelse för hur de gemensamma målen då det gäller motverkandet av bland annat klimatförändringarna ska nås. Agenda 2030 talar bland annat om att senast år 2030 uppnå hållbara system för livsmedelsproduktion samt införa motståndskraftiga jordbruksmetoder för ökad produktivitet.

Regeringen Marins regeringsprogram innehåller också skrivningar om att omarbete klimatlagen, i vilken den styrande effekten ska stärkas. I lagen inkluderas markanvändningssektorn samt ett mål om stärkta kolsänkor.

Utgångsläget för styrningen av det regionala och lokala arbetet med att nå klimatmålen är att man tar hänsyn till särdrag i landet och därigenom bygger upp mål som är genomförbara och har en förankring i lokalsamhällena.

Regeringen ska också stöda företag som aktivt vill och kan avskaffa användandet av fossila bränslen då det gäller uppvärmning av produktionsmiljöer.

2 ÅTGÄRDER OCH UPPFÖLJNING

Kommunförbundet gav i maj 2020 ut en handbok för att stöda kommunernas klimatarbete. Arbetet görs alltid utifrån lokala förhållanden där kommunens särdrag, geografi, struktur och den politiska viljan ses som avgörande faktorer. I handboken påtalas också vikten av samarbete mellan kommunerna, inom landskapen men också mellan kommunerna och den offentliga sektorn. Kommunerna kan inte själva avgöra sin framtid sett till klimatet, men man kan vara en aktiv och drivande aktör.

Kommunförbundet belyser också vikten av att koppla uppföljningen av åtgärderna för ett bättre klimat till uppföljningen av ekonomi och övrig verksamhet. Kommunen behöver sålunda inte varje år upprätta ett särskilt klimatbokslut, men kan med fog inkludera uppföljningen av arbetet i det egentliga bokslutet. Åtgärderna ska ses som delar av större projekthelheter och i de fall där det är möjligt görs kostnadskalkyler upp innan verkställigheten. På basen av Kommunförbundets handbok kan upplägget för en kommunal klimat- och energistrategi delas in i olika kategorier.

För Korsholms kommuns del är dessa:

- Energiförsörjning
- Markanvändning och byggande
- Tillhandahållande av service
- Trafik och transport
- Kunskap, attityder och beteende

Klimatledning, målsättningar, ansvarsfördelning och uppföljning

De nedan listade konkreta åtgärderna åläggs berörd sektor då det gäller planering och verkställighet. Uppföljningen av målen, sammanställningen av desamma samt den konkreta klimatledningen åläggs kommunstyrelsen. Åtgärderna publiceras på kommunens webbplats och uppdatering av de olika arbetskedena sker kontinuerligt för att kommuninvånarna ska kunna ta del av det konkreta arbetet.

Klimat- och energistrategin gäller för perioden 2021–2030. En konkret revidering av strategin bör dock genomföras senast 2024. Detta för att stämma av hur arbetet fortlöpt dittills och då utvecklingen kan anses ske tämligen snabbt.

I kommunens bokslut införs också ett så kallat energibokslut där förbrukad mängd energi och utsläpp redovisas. Energibokslutet tas i bruk från och med bokslutet för år 2021. Under strategiperioden utvecklas formerna för uppföljning.

För ledningen av arbetet tillsätts ett team för hållbar utveckling. Teamet leds av kommundirektören och har som medlemmar representanter ur relevanta verksamheter.

2.1 Energiförsörjning

Kommunen har möjlighet att påverka klimatutsläppen genom långsiktig planering. Fastighetsmassan i kommunens direkta ägo uppgår idag till ca 114 000 m² samt via helägda dotterbolag ytterligare ca 15 000 m². Vid saneringar av de grundläggande systemen kan mera energisnåla alternativ väljas om det är totalekonomiskt försvarbart. Korsholms kommun befrämjar uppkomsten av smarta elnät.

En koncentration av kommunens egna verksamheter till flera mindre områden möjliggör uppbyggnad av t.ex. gemensamma värmesystem eller inkopplande till befintliga värmenätverk. Gemensamma avfallshanteringsspunkter kan också verkställas vid en koncentration. Alternativen på olika lösningar för vatten- men framför allt avloppssystemet är helt beroende på vilken geografisk placering fastigheten har i förhållande till befolkningskoncentrationen.

2.1.1 Klimatsmart upphandling av energi

Kommunen kan genom aktiva val och upphandling påverka sina klimatavtryck tämligen långt då det handlar om energi. Kommunen kan aktivt välja bort el eller energi producerad genom förbränning av exempelvis kol. Genom att styra upphandlingen av el och energi till producenter som använder sig av förnyelsebara energikällor kan kommunen vara en föregångare regionalt i fråga om så kallad ren energi. Enligt regeringen Marins regeringsprogram skall Finland helt avstå från förbränning av kol före maj 2029.

Målsättning: Kommunen väljer att upphandla energi av producenter som stöder sig på primärt förnyelsebara energikällor.

Ansvarig enhet: Samhällsbyggnad.

2.1.2 Uppvärmning av kommunala byggnader

Åtgärd: Kommunen har ett antal byggnader som fortsättningsvis värms upp med olja eller direkt elvärme som primär uppvärmningsform. I huvudsak handlar det om skolor och daghem som värms upp med olja och brandstationer som har elvärme och ackumulatortankar. Enligt regeringen Marins regeringsprogram skall man i kommunala byggnader senast år 2024 avstå från oljeuppvärmning.

Målsättning: Målsättningen i första hand avveckla fossila bränslen som huvudsaklig uppvärmningsform, i andra hand åtgärda hus med elvärme och stor förbrukning.

- Att inom 5 år åtgärda samtliga byggnader som har olja som primär uppvärmningsform till något miljövänligare alternativ så som luftvärmepumpar, fliseldning, jordvärme eller bergvärme.
- Att inom 5 år åtgärda samtliga brandstationer med elvärme och istället installera luftvärmepumpar, fliseldning, jordvärme eller bergvärme.

Ansvarig enhet: Fastighetsverket.

2.1.3 Elförbrukning i kommunala fastigheter och anläggningar

Kommunen bör skapa incitament som gör att alla användare av våra fastigheter arbetar för att minska elförbrukningen. Effektivare styrning av belysningens brinntider. Byta till mer energibesparande belysningslösningar där det är motiverat och rimlig återbetalningstid. Elförbrukningen mäts på årsbasis och presenteras i kommunens bokslut.

Målsättning (mängd): Minskad elförbrukning årligen.

Ansvarig enhet: Fastighetsverket och samhällsbyggnad.

2.1.4 Främjande av solenergi

Solenergi kan i dagsläget användas som en källa till såväl el- som värmeproduktion. Energiformen är växande och bland annat klimatsmarta företag låter vid nybyggnationer och större renoveringar installera solceller på fastigheternas tak.

Målsättning (mängd): Ibruktage av solceller på nybyggnationer eller renoverade fastigheter under programperioden. Byggnadstillsynen tydliggör reglerna för installation av solpaneler. Korsholms kommun befrämjar uppkomsten av smarta elnät.

Ansvarig enhet: Fastighetsverket.

2.2 Markanvändning och byggande

Kommunen har möjlighet att påverka klimatutsläppen genom långsiktig planering. Eftersom kommunen är en mycket vidsträckt kommun är det svårt att få till stånd strukturer för pendlingen, kollektivtrafik och tätt byggande. Även om trenden med splittrad samhällsstruktur avstannat de senaste åren i Finland så finns den splittrade strukturen fortsättningsvis kvar i Korsholm. Det betyder att arbetsresorna fortsättningsvis är långa och arbetspendlingen sker med bil.

Eftersom utsläpp påverkas av hur boende, arbetsplatser, tjänster och service är placerade i förhållande till varandra borde ny bebyggelse i mån av möjlighet lokaliseras i närheten av redan befintlig bebyggelse. Då finns det möjligheter till t.ex. gemensamma värmesystem. Genom planläggning kan man skapa förutsättningar för effektivt utnyttjande av infrastrukturen och för att ge förutsättningar för gemensamma energisystem. Parallellt med detta arbetar Korsholms kommun aktivt för en landsbygd som en föregångare för ett hållbart leverne, där lösningarna inte kan kopieras från städerna.

Liksom i tidigare klimat- och energistrategi ska klimat- och energiaspekter beaktas vid all planering och man bör alltid utreda möjligheter till gemensam uppvärmning när nya bostads- eller företagsområden planeras.

Genom att planera fler parker, gräsmattor och öppna fält kan man påverka klimatutsläppen. Klimatlösningar inom skogsbruket kan vara att öka skogsarealen och inom jordbruket att förebygga avskogning. Via fastighetsarrangemang kan man möjliggöra klimatlösningar inom jordbruket. En av de viktigaste åtgärderna är att genom markplaneringsåtgärder förhindra översvämningar.

2.2.1 Smart planering av framtida kontorsutrymmen

Parallellt med att distansarbetet ökar bland kommunens anställda, primärt på ämbetshuset i Smedsby, minskar även behovet av kontorsutrymmen som vi känner utrymmena idag. Vid framtida planering av kommunala fastigheter, vid ombyggnationer eller renoveringar, bör man ta i beaktande hur stora de faktiska behoven av traditionella kontorsutrymmen är. Planeringen kan utgå ifrån modeller där kontorslandskap skapas som en del av utrymmena.

Målsättning: Antalet uppvärmda kvadratmeter för kontorsutrymmen minskar under programperioden.

Ansvarig enhet: Fastighetsverket och samhällsbyggnad.

2.2.2 Klimatsmart upphandling och förverkligande av byggnadsprojekt

Kommunen har i sina direktiv för upphandling miljöegenskaper som ett kvalitetskrav på den vara eller tjänst som upphandlas. Samtidigt påtalas även att miljöbelastning, miljöeffekter och hållbar utveckling som faktorer som ska påverka valet av leverantör, vara eller material.

Målsättning: Kommunen reviderar sina upphandlingsdirektiv med målsättningen att förtydliga, förbättra och möjliggöra mer klimatsmarta upphandlingar.

Ansvarig enhet: Koncernförvaltning.

2.2.3 Byggnationer i Smedsby centrum blir klimatsmarta

Kommunen deltar sedan år 2021 i ett projekt för trähusbygge i anslutning till Korsholmsvägen. Utbyggnaden av Smedsby centrum genomförs med fokus på klimatsmarta lösningar. Lösningarna kan bestå av val av klimatsmarta material, klimatsmart uppvärmning eller andra tekniska lösningar.

Målsättning: Framtida byggnationer i kommuncentrum planeras och byggs som klimatsmarta.

Åtgärd: Marknadsföring, kommunal andel i projekt.

Ansvarig enhet: Kommunutveckling.

2.2.4 Kommunen planterar skog för att skapa fler kolsänkor

Korsholm är den kommun i Österbotten som enligt Skogscentralen har störst besökspotential. Kommunen har med andra ord mark som lämpar sig för trädplantering och därmed också för kolsänkor. En förutsättning för planteringen är att den inte är emot planläggningsbegränsningar eller äventyrar den biologiska mångfalden. För att förverkliga målsättningen krävs samplanering in samhällsbyggnadssektorn.

Målsättning: Kommunen beskogar lämplig mark under programperioden samt utarbetar en plan för skötseln av befintligt skogsbestånd.

Åtgärd: Policy för hanteringen av kommunens skogsbestånd utarbetas.

Ansvarig enhet: Samhällsbyggnad.

2.2.5 En del av Fågelbergets industriområde utvecklas till ett kluster för cirkulär ekonomi

Fågelbergets industriområde har planerats och utvidgats för att kommunen ska kunna erbjuda attraktiva tomter för företagsetableringar. Delar av området kunde vikas åt företag som tillämpar cirkulär ekonomi.

Målsättning (mängd): Minst 5 byggnadslov lämnas in under programperioden.

Åtgärd: De tomter på Fågelberget som planerats för företag inom cirkulär ekonomi marknadsförs aktivt av kommunen och VASEK.

Ansvarig enhet: Kommunutveckling.

2.2.6 Öppen data i detaljplaner

Det moderna boendet skapar en stor andel data om bl.a. energiförbrukning, byggnadsmaterial, energiklasser. En stor del av denna data är inte offentlig, men lagstiftningen ändras hela tiden. Bland annat via Fingrids öppna data kan man följa med energianvändningen i Finland. Idag är denna information alltför allmän för att medföra någon som helst relevans för en enskild kommun. Vissa förutser dock att man i framtiden kommer att ställa krav i detaljplaner om att viss information skall vara tillgänglig för allmänheten.

Målsättning: Kommunen stärker sina styr- och uppföljningssystem för samhällets klimatpåverkan.

Åtgärd: Kommunens utreder och tar om möjligt i bruk krav på öppen data i ett pilotområde.

Ansvarig enhet: Samhällsbyggnad.

2.2.7 Främjande av vindkraft

Vindkraften spelar en central roll i framtidens energiförsörjning. Österbottens förbund och flertalet kommuner har varit aktiva i planeringen av vindkraftparker. Korsholm kommun kan precis som grannkommunerna vara en aktiv part då det gäller planering av framtida parker och den vägen bidra till rena energiformer.

Målsättning: I samband med uppdateringen av den strategiska generalplanen görs en kartläggning av lämpliga områden för vindkraft.

Ansvarig enhet: Planläggningen / Samhällsbyggnad.

2.3 Tillhandahållande av service

Kommunen fungerar i växelverkan med sina invånare och en av kommunens viktigaste uppgifter är att erbjuda god service inom alla kommunala sektorer. Som serviceproducent vill kommunen bidra till ett hållbart samhälle. Kommunen kan också genom sitt agerande föregå med exempel till kommuninvånarna, föreningar, intresseorganisationer och företag.

2.3.1 Digitala serviceformer ökar

Kommunen bör bli papperslös på riktigt. Kommunens personal erbjuder service till kommuninvånarna per videolänk eller andra virtuella lösningar. Detta möjliggör distansarbete och därmed också en minskad vägtrafik.

Målsättning: Samtliga blanketter och tillståndshandlingar digitaliseras. Kommunens personal erbjuder service via videolänk som komplement till fysiska möten.

Åtgärd: Arbetet med digitalisering av material intensifieras. Kommunen tillhandahåller elektroniska lösningar för service över videolänk. Fortbildning av personal.

Ansvarig enhet: Koncernförvaltning.

2.3.2 Distansarbete

Coronaepidemin 2020–2021 har medfört att en del av kommunens anställda fått övergå till distansarbete. En framtida målsättning för kommunen kunde vara att en viss procent av de anställda vid ämbetshuset i Smedsby arbetar på distans varje dag. Kommunen kunde på detta sätt föregå med gott exempel då det gäller minskad arbetspendling.

Målsättning: Korsholms kommun erbjuder fortsatt möjlighet till distansarbete.

Åtgärd: Koordinering av arbetet. Införskaffande av utrustning.

Ansvarig enhet: Ledningsgruppen.

2.3.3 Information, föreläsningar och kurser på distans

Coronaepidemin medförde att särskilt bildningssektorn och främst Korsholms Vuxeninstitut fick lägga om en stor del av undervisningen. Föreläsningar och information på distans gör att deltagarna inte på samma sätt behöver ta sig till ett gemensamt utrymme för att delta, något som kan ses som klimatsmart i en vidsträckt kommun som Korsholm.

Korsholms vuxeninstitut tillhandahåller ett brett utbud av kurser för kommuninvånarna. En stor del av kurserna koncentreras till kommuncentrum då de mest ändamålsenliga utrymmena finns att tillgå här. Detta medför en pendlingsrörelse till kommuncentrum under vardagseftermiddagar och kvällar. För att minska detta kunde vuxeninstitutet i större utsträckning planera kurser i första hand i delområdescentrumen och i andra hand i byarna.

Kurserna kan också planeras som digitala kurser vilket möjliggör för deltagarna att följa med och ta del av utbudet från det egna hemmet.

Målsättning: Samtliga kommunala informationstillfällen under kalenderåren streamas. Antalet planerade digitala kurser ökar under programperioden.

Åtgärd: Planering och genomförande av digitala informationstillfällen och kurser.

Ansvarig enhet: Koncernförvaltning och Korsholms vuxeninstitut.

2.3.4 Kommunala möten

Coronaepidemin har medfört att man blivit tvungen att hitta nya former även för det kommunala beslutsfattandet. Kommunen har under epidemin förbättrat sin utrustningsarsenal och kan hädanefter hålla möten för fullmäktige, styrelse samt nämnder helt digitala.

En förutsättning för lyckade virtuella möten är att samtliga deltagare kan delta på distans. Det medför också ett minskat antal körda kilometer för förtroendevalda och anställda.

Målsättning: Antalet distansmöten ökar under programperioden. Möjlighet ges till deltagande på distans.

Åtgärd: Utrustning införskaffas. Fortbildning av personal och förtroendevalda.

Ansvarig enhet: Koncernförvaltning.

2.4 Trafik och transport

Trafik och transporter ger betydande utsläpp av koldioxid och andra föroreningar som påverkar klimatet och hälsan negativt. Statistik påvisar att vägtrafiken är den största enskilda utsläppsfaktorn i kommunen då närapå en tredjedel av utsläppen kan härledas till denna. Kommunen kan som aktör inte ändra enskilda invånares beteenden eller attityder då det gäller att använda kollektivtrafik eller införskaffa mer klimatvänliga fordon. Däremot kan kommunen vara proaktiva och föregå med goda exempel då det kommer till klimatsmarta val för trafik och transport.

2.4.1 Kommunen övergår till miljövänliga bilar och fordon

I och med uppstarten av Österbottens välfärdsområde kommer bland annat hemservicens bilar att inte längre ingå i kommunens bilpark. Därmed blir fastighetsverket och teknisk service de enheter som rör sig mest med bil. I takt med att nuvarande bilpark byts ut bör kommunen se över alternativ och införskaffa moderna, miljövänliga, miljövänliga bilar.

Kommunens bokbuss ska även den, när en ny upphandlas, bytas ut mot en miljövänlig variant.

Målsättning: Kommunens fordonspark blir klimatsmart under programperioden.

Åtgärd: Kommunen tar i bruk miljövänliga alternativ i sin bilpark under programperioden. Upphandlingen av en ny bokbuss görs så att klimatvänliga alternativ prioriteras.

Ansvarig enhet: Samhällsbyggnad.

2.4.2 Främja kommunal kollektivtrafik

Befolkningsnivån och vidsträcktheten i Vasaregionen utgör i sig inte ett tillräckligt underlag för en utbyggd, välfungerande, kollektivtrafik. Kommunen kan dock som aktör påverka befintliga rutter och påverka utvecklingen på en lokal nivå. Beställningstrafiken bör göras miljövänlig under programperioden och upphandlingen av den samma bör göras bland miljövänliga alternativ.

Målsättning: Ökad användningsgrad gällande kollektivtrafik.

Åtgärd: Förhandlingar med befintliga trafikanter samt grannkommunerna. Eventuell upphandling av nya rutter. Kommunen prioriterar klimatsmarta alternativ i sin beställningstrafik.

Ansvarig enhet: Kommunutveckling.

2.4.3 Möjlighet till laddning av elbilar

År 2030 ska det enligt en prognos från Kommunikationsministeriet finnas totalt 25 000 elbilar i Österbotten. För att tillgodose behoven och kraven från kommuninvånare och anställda bör kommunen som aktör möjliggöra laddning av elbilar vid sina fastigheter.

Vid nybyggnationer planeras antalet laddningspunkter baserat på antalet anställda och besökare. Vid renovering eller ombyggnationer av befintliga fastigheter planeras laddningspunkter in som en del av projekten.

Målsättning: Laddstationer byggs under programperioden.

Åtgärd: Planering av byggande av laddstationer vid befintliga samt nya fastigheter där det största behovet finns.

Ansvarig enhet: Samhällsbyggnad.

2.4.4 Minskat koldioxidutsläpp under programperioden

Vägtrafiken är enligt undersökningar den enskilt största utsläppskällan i Korsholm. 31 % av utsläppen i kommunen kan härledas till vägtrafiken. Förklaringen till detta är kommunens vidsträckthet och de pendlingsrörelser som görs från kommundelarna till kommuncentrum och Vasa. Kommunen bör sträva efter att sänka koldioxidutsläppen och då främst i kommunens centrum.

Målsättning: Minskat koldioxidutsläpp på centrala områden i kommunen.

Åtgärd: Mätinstrument för koldioxidutsläpp införskaffas och placeras i kommuncentrum samt på ytterligare utvalda platser i kommunen. Mätresultaten offentliggörs som öppen data på kommunens hemsida.

Ansvarig enhet: Kommunutveckling.

2.4.5 Byggande av lättrafikleder

Minskandet av biltrafiken förutsätter trygga vägar och förbindelser för fotgängare och cyklister. Som ett led i att uppmuntra till minskad biltrafik bör kommunen investera i fler lättrafikleder på strategiskt viktiga områden.

Målsättning: Lättrafikleder byggs under programperioden.

Åtgärd: Lättrafikledernas roll för målsättningarna vis-à-vis en hållbar utveckling lyfts upp tydligare upp i Samhällsbyggnadsnämndens investeringsbudget.

Ansvarig enhet: Samhällsbyggnadsnämnden

2.5 Kunskap, attityder och beteende

Kommunen har en viktig uppgift i att påverka attityder och beteenden både hos den egna personalen och hos kommuninvånarna i fråga om vad de kan göra för att agera mera hållbart på jobbet och i det privata. Bildningsväsendet har speciellt en uppgift att genom hela lärtigen fostra kommuninvånarna till klimatmedvetenhet, ge dem de aktuella faktakunskaperna och ge dem de verktyg de behöver för att individuellt och gemensamt påverka samhället i en mer hållbar riktning.

2.5.1 Temadagar ordnas inom den grundläggande utbildningen

Då bildningssektorn kan genom lärtigen fostra kommuninvånarna till klimatmedvetenhet kan särskilda helheter planeras in under läsåret i respektive skola. Helheterna kan ha samma temaområde i samtliga skolor och ska syfta till att göra såväl personal, elever som föräldrar medvetna om arbetet mot ett mer klimatsmart samhälle.

Målsättning: Temadagar ordnas kring temat hållbar utveckling.

Åtgärd: Temadagar planeras kring gemensamt tema för samtliga skolor.

Ansvarig enhet: Bildningstjänster.

2.5.2 Kommuninvånarna känner till hur man agerar klimatsmart i vardagslivet

Åtgärd 1: Enkät/intervju riktas till högstadieelever, ungdomsfullmäktige, anställda och förtroendevalda. Genomförs en gång per mandatperiod.

Målsättning (mängd): Målsättningen att vart fjärde år få fram jämförbart material från tre olika målgrupper. Olika åtgärder förväntas öka människornas kunskap och förbättra deras attityd till miljöfrågor. På basen av dessa förändringar förväntas även ändringar i beteendet.

Ansvarig enhet: Kommunutveckling.

Åtgärd 2: Korsholms vuxeninstitut håller kurser inom hållbar utveckling.

Målsättning: Minst 10 kurser per år.

Ansvarig enhet: Korsholms vuxeninstitut.

2.5.3 Skolornas arbete med hållbar utveckling blir systematiskt

Åtgärd: Skolorna jobbar målmedvetet med dessa frågor enligt egna förutsättningar. Personalen fortbildas inom temat.

Målsättning: Alla skolor har en plan för hur de ska jobba med hållbarhetsfrågor (en del går in för programmet Grön Flagg, andra har ett klimatråd etc.). Skolornas målsättningar och åtgärder samlas in årligen.

Resursbehov: Fortbildning för personal.

Ansvarig enhet: Bildningstjänster.

2.5.4 Samtliga skolor sorterar avfall

Sorterandet av avfall i skolorna är en viktig del i arbetet för ett mer klimatsmart och hållbart samhälle. Genom att sortera avfall i klassrum, lärarum, allmänna utrymmen samt kök kan eleverna fostras i att själva bidra till en mer hållbar arbets- och skolmiljö.

Målsättning: Samtliga skolor sorterar avfall enligt uppgjorda modeller.

Resursbehov: Ändamålsenlig utrustning införskaffas.

Ansvarig enhet: Fastighetsverket och bildningstjänster.

2.5.5 Kommunen stöder olika former av klimatsmart jord- och skogsbruk

Åtgärd: Seminarier för jordbrukare om klimatsmart/regenerativt jordbruk ordnas i samarbete med jordbruksorganisationer och Skogsvårdsföreningen.

Målsättning (mängd): Jord- och skogsbrukares kunskap kring klimatsmart/regenerativt arbete ökar.

Ansvarig enhet: Korsholms vuxeninstitut.

2.5.6 Kommuninvånarna bidrar med sin andel i strävandena efter ett hållbarare samhälle

Åtgärd 1: Tillsammans med Stormossen och Westenergy ordnas kampanjer som syftar till att minska resursförbrukning och avfallet i hushållen.

Målsättning (mängd): Bättre sorterat avfall samlas in vid Stormossen och Westenergy.

Ansvarig enhet: Koncernförvaltningen tillsammans med Stormossen och Westenergy.

Åtgärd 2: Delta i och synliggöra nationella/internationella kampanjer.

Målsättning (mängd): Delta i minst två nya kampanjer.

Ansvarig enhet: Kommunutveckling.

2.5.7 Kommunen möjliggör företagares utveckling inom cirkulär ekonomi

Åtgärd: Seminarier ordnas tillsammans med VASEK och företagarföreningen ordnas under temat cirkulär ekonomi.

Målsättning (mängd): Kommunen arbetar aktivt för att få in utbildning kring cirkulär ekonomi i VASEK:s verksamhet.

Ansvarig enhet & resursbehov: Kommunutveckling.

2.5.8 Kommunen satsar på projekt och samarbeten inom temat hållbar utveckling

För att utveckla kunskapen och nya metoder för att jobba med åtgärder som främjar klimatet söker kommunen olika projektmöjligheter och samarbeten.

Åtgärd: Under 2020–2021 jobbar kommunen med ett klimatledarskapsprojekt finansierat av Miljöministeriet för att skapa strukturer och modeller för klimatledarskap på alla nivåer i kommunen, för att utveckla personalens kompetens inom området, synliggöra kommunens klimatarbete och för att bygga upp ändamålsenliga samarbeten regionalt, nationellt och internationellt.

Målsättning: Kommunen har fungerande strukturer, kompetens och modeller för klimatledarskap och ses som en förebild med sitt klimatfrämjande arbete.

Resursbehov: Resurser har erhållits från Miljöministeriet.

Ansvarig enhet: Kommunutveckling.

2.5.9 Kommunen uppmärksammar företag som går i bränschen för hållbar utveckling

Åtgärd: Kommunen intervjuar företagsrepresentanter och beskriver företagets insatser som gjorts inom hållbar utveckling och ger dessa utrymme i kommunens sociala och andra medier.

Målsättning: genom att visa uppskattning önskar man inspirera andra företag att också göra insatser inom hållbar utveckling. Målsättningen är att minst två företag per år uppmärksammas.

Ansvarig enhet: Kommunutveckling.

3 AVSLUTNING

Klimatförändringen kommuniceras ofta som ett så stort och komplext bekymmer att den enskilda individen känner sig hjälplös. Begrepp som växthusgaser och kolsänkor kan vara svåra att förstå och därmed anpassa till människans vardag.

Kommunens klimat- och energistrategi 2021–2030 har som målsättning att vara konkret och ta hänsyn till vad var och en kan göra för miljön i sin vardag. Insatserna är indelade i de fem kategorier som Kommunförbundet rekommenderar i sin handbok.

Kommunen vill engagera invånarna till miljögränningar, mäta deras sammanlagda effekt och kommunicera resultaten tillbaka till invånarna. På så vis upprätthåller vi engagemanget och entusiasmerar fler att delta i miljöarbetet.

Korsholms kommun
2021

KORSHOLM
MUSTASAARI